

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVII. évfolyam, 1. szám, 2014

Megjelenik kéthetente
2014. január 29.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	13
Nemzetközi piaci információk.....	18
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	22

ÖSSZEFOGLALÓ

A szokatlanul hideg észak-amerikai időjárás ellenére a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza fronthavi jegyzése december közepe óta folyamatosan ereszkedik, január 22-én 206 USD/tonna szinten kereskedtek a terménnyel.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon tonnánként 1000 forinttal emelkedett januárban az étkezési búza termelői ára, így 52 ezer forintért lehetett felvásárolni 2014. január 13-19. között.

A kukorica világpiaci ára 170 USD/tonna szint alatt ingadozott januárban, Chicagóban.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon október közepe óta enyhén emelkedik a takarmánykukorica termelői ára, január 13-19. között tonnánként 44 ezer forintért kínálták a fizikai piacokon.

A chicagói árutőzsdén a szójabab fronthavi jegyzése 5 százalékkal 469 USD/tonnára, a szójadaráé 7 százalékkal 461 USD/tonnára esett január 14-23. között.

Az Európai Unió maradt a világ legnagyobb biodízel-előállítója 2013-ban, kibocsátása elérte a 9862 ezer tonnát. A globális biodízel-termelés növekedési üteme ugyanakkor lassult: az elmúlt évi 23,86 millió tonna csak 4 százalékkal haladta meg a 2012. évi 22,93 millió tonna mennyiséget.

GABONAPIACI JELENTÉS

A szokatlanul hideg észak-amerikai időjárás ellenére a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza fronthavi jegyzése december közepe óta folyamatosan ereszkedik, január 22-én 206 USD/tonna szinten kereskedtek a termékkel. A piaci szereplők úgy tűnik, kevésbé aggódnak világ 2014/2015. gazdasági évi búzatermelése miatt, hiszen Oroszországban, Ukrajnában és az EU-ban mindenütt jó állapotban vannak a növények. A chicagói búzajegyzésekre a kukorica ártrendje, valamint az USA agrárminisztériumának (*USDA*) január elején publikált előrejelzése is nyomást gyakorolt. Az elemzők a búza 2013/2014. gazdasági évi globális zárókészletét az egy hónappal korábbi prognózishoz képest 2,6 millió tonnával felfelé, 185,4 millió tonnára korrigálták. Egyesek szerint ez az alacsony árszint az USA világpiaci versenyképességét akár tovább erősítheti, ugyanis az ország exportvolumene – az argentin exportkorlátozások miatt – Brazília irányába növekedhet. Mindenesetre az alacsony árak miatt komoly versenyelőnyre tettek szert nemcsak az EU-val, hanem a fekete-tengeri régióval szemben is, ezt bizonyítják a 2014 januárjában megnyert egyiptomi tenderek is. A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a chicagói tendenciára reagálva január elején fordulatot vett a búza legközelebbi lejáratra vonatkozó ára: a 2013. decemberi növekvő, illetve stagnáló tendenciát követően 190 euró/tonna közelébe zuhant a jegyzés. Ennek köszönhetően az európai búza továbbra is versenyképes Észak-Afrikában, január második felében Algériából érkezett 500 ezer tonnára szóló megrendelés. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában ugyanakkor december eleje óta nem mozdultak a malmi búza jegyzései, ami a forint gyengülésével magyarázható. Egyedül a termény augusztusi szállításra vonatkozó ára mérséklődött tonnánként 300 forinttal 51,9 ezer forintra.

Csökkenő ártendencia figyelhető meg az európai piacokon is: Franciaországban 12-15 USD/tonnával, Németországban 7 USD/tonnával gyengült januári-júniusi szállítási határidőre a búza piaci ára 2014 januárjában. A malmi minőségű búza ára a fekete-tengeri régióban viszonylag még stabil, egyedül csak Ukrajnában esett tonnánként 7-10 dollárral a nemzetközi tendenciának megfelelően a hónap végén. Az AKI PÁIR adatai szerint

Magyarországon tonnánként 1000 forinttal emelkedett januárban az étkezési búza termelői ára, így 52 ezer forintért lehetett felvásárolni 2014. január 13-19. között. Ez az előző év azonos időszakában megfigyelt átlagárnál 23 százalékkal alacsonyabb.

Noha az *USDA* a kukorica 2013/2014. gazdasági évi globális zárókészletét az egy hónappal korábbi előrejelzéséhez képest 2,2 millióval 160 millió tonnára csökkentette, az így is közel 30 millió tonnával felülmúlja az előző szezonét. A negatív korrekció csak átmenetileg okozott áremelkedést Chicagóban, a kukorica világpiaci ára továbbra is 170 USD/tonna szint alatt ingadozott januárban. Jelenleg túlkínálat van a világpiacon kukoricából, a terményárak az újtermés megjelenése óta azonban csak mérsékelten csökkentek, hiszen a kukorica betakarítása előtt álló dél-amerikai országok (Brazília és Argentína) kibocsátása még bizonytalan. A termény árára emellett pozitívan hat, hogy egyes előrejelzések a kukorica globális vetésterületének a csökkenését prognosztizálják a 2014/2015. gazdasági évre, többek között az USA-ban is. Ennek oka, hogy a termelők szója iránti érdeklődése vélhetően növekszik, mivel a szójabab határ-idős ára 2,4-szer magasabb a kukoricáénál. Párizsban (*MATIF*) a kukorica fronthavi jegyzése 172 euró/tonna (234 USD/tonna) szinten oldalazott januárban, a chicagói árnál 38 százalékkal magasabban. A BÉT-en a takarmánykukorica legközelebbi lejáratra vonatkozó ára a párizsi árszínvonalat közelítve 3 százalékkal 47 ezer forint/tonnára emelkedett január 6-23. között.

Jóllehet a Franciaországi fizikai piacokon 4 százalékkal 164 euró/tonnára (223 USD/tonna) csökkent a leszállított kukorica ára januárban, ennél sokkal kedvezőbb áron lehet az USA-ból (209 USD/tonna *FOB Gulf*) és Ukrajnából (214 USD/tonna *FOB*) beszerezni a terményt. Így bár bőséges mennyiségű kukorica van Európában, a feldolgozó üzemek inkább import terményt vásárolnak. Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon október közepe óta enyhén emelkedik a takarmánykukorica termelői ára, január 13-19. között tonnánként 44 ezer forintért kínálták a fizikai piacokon. Ez 30 százalékkal marad el az előző év azonos időszakának az átlagától.

Agrárpolitikai Hírek

- A Kormány döntésének értelmében, Magyarországon az egyszerűsített területalapú támogatási (SAPS) rendszer 2021-ig marad, azaz a mostani tervezési periódus végéig alkalmazható.
- Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter 2014. január 23-án elindította a 2013-as területalapú támogatások második részletének utalását, aminek során mintegy 170 ezer gazda összesen 170 milliárd forinthez jut.

- Az országgyűlés tavaly decemberben módosította a szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás egyes kérdéseiről szóló 2012. évi CXXVIII. törvényt annak érdekében, hogy a mezőgazdasági terménypiacok határidős ügyletei ne okozzanak tömeges jogvitákat. A módosítás egyúttal hatályon kívül helyezte a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 21. § (1)–(2) és (4) bekezdését, ami az úgynevezett „vis maior” törvényként került a köztudatba.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2014. 2. hét	2014. 3. hét	2014. 3. hét / 2014. 2. hét százalék
Étkezési búza	tonna	398	919	...	6 641	1 429	22
	HUF/tonna	54 035	51 944	...	51 446	52 294	102
Takarmánybúza	tonna	...	-	-	...	...	...
	HUF/tonna	...	-	-	...	...	...
Takarmánykukorica	tonna	7 700	9 710	5 771	7 126	23 182	325
	HUF/tonna	45 127	45 884	41 174	42 986	44 460	103
Takarmányárpa	tonna	...	-	-	-	...	-
	HUF/tonna	...	-	-	-	...	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

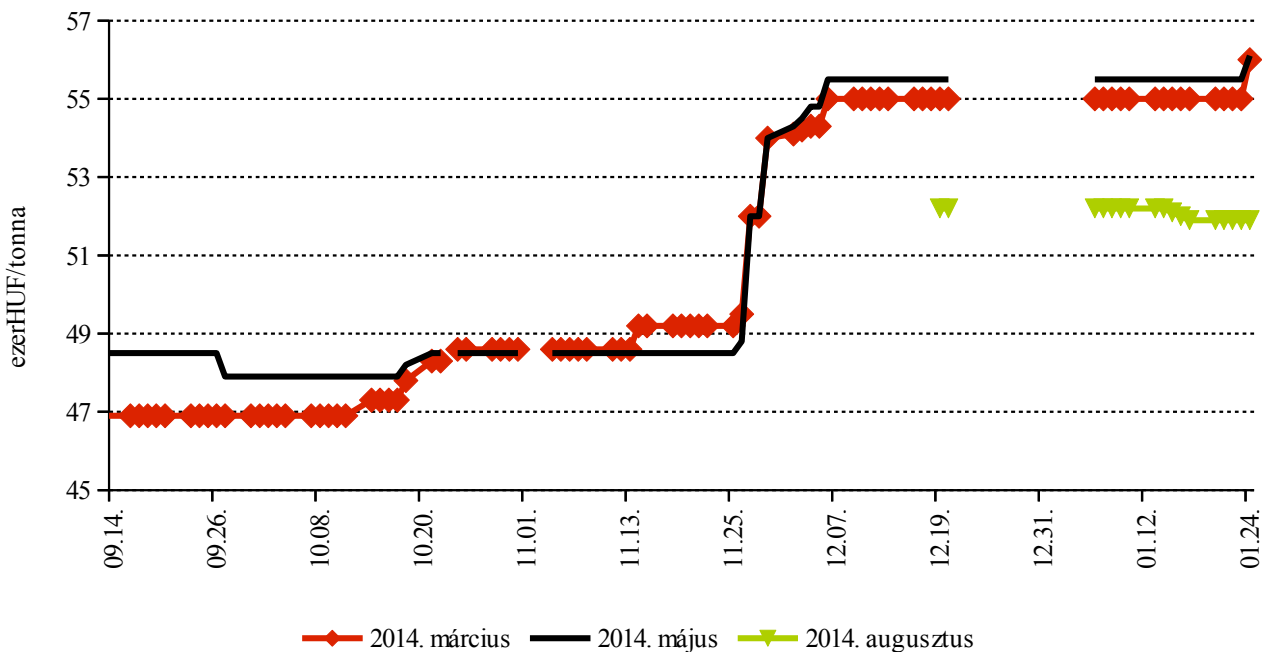
Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2013. 3. hét	2014. 2. hét	2014. 3. hét	2013. 3. hét / 2014. 3. hét százalék	2014. 3. hét / 2014. 2. hét százalék
Étkezési búza	tonna	3 983	6 641	1 429	36	22
	HUF/tonna	67 626	51 446	52 294	77	102
Takarmánybúza	tonna	279	...	...	...	...
	HUF/tonna	67 057	...	...	...	...
Takarmánykukorica	tonna	9 033	7 126	23 182	257	325
	HUF/tonna	63 649	42 986	44 460	70	103
Takarmányárpa	tonna	-	-	...	-	-
	HUF/tonna	-	-	...	-	-

Forrás: AKI PÁIR

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

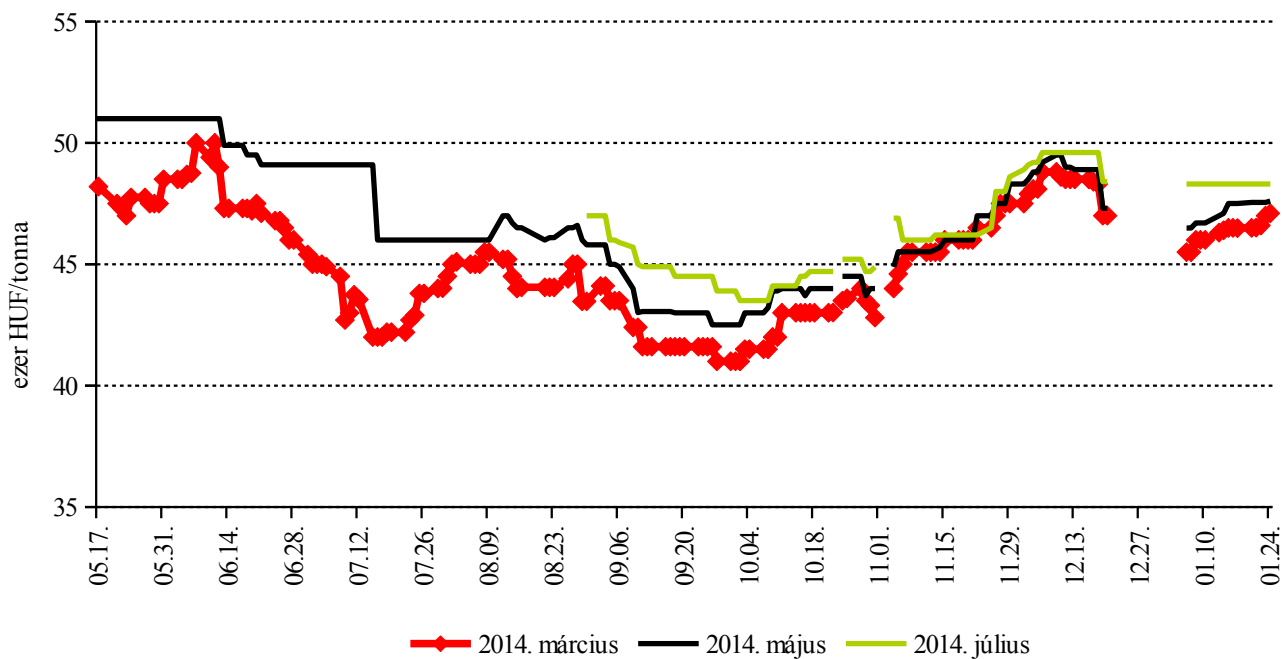
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

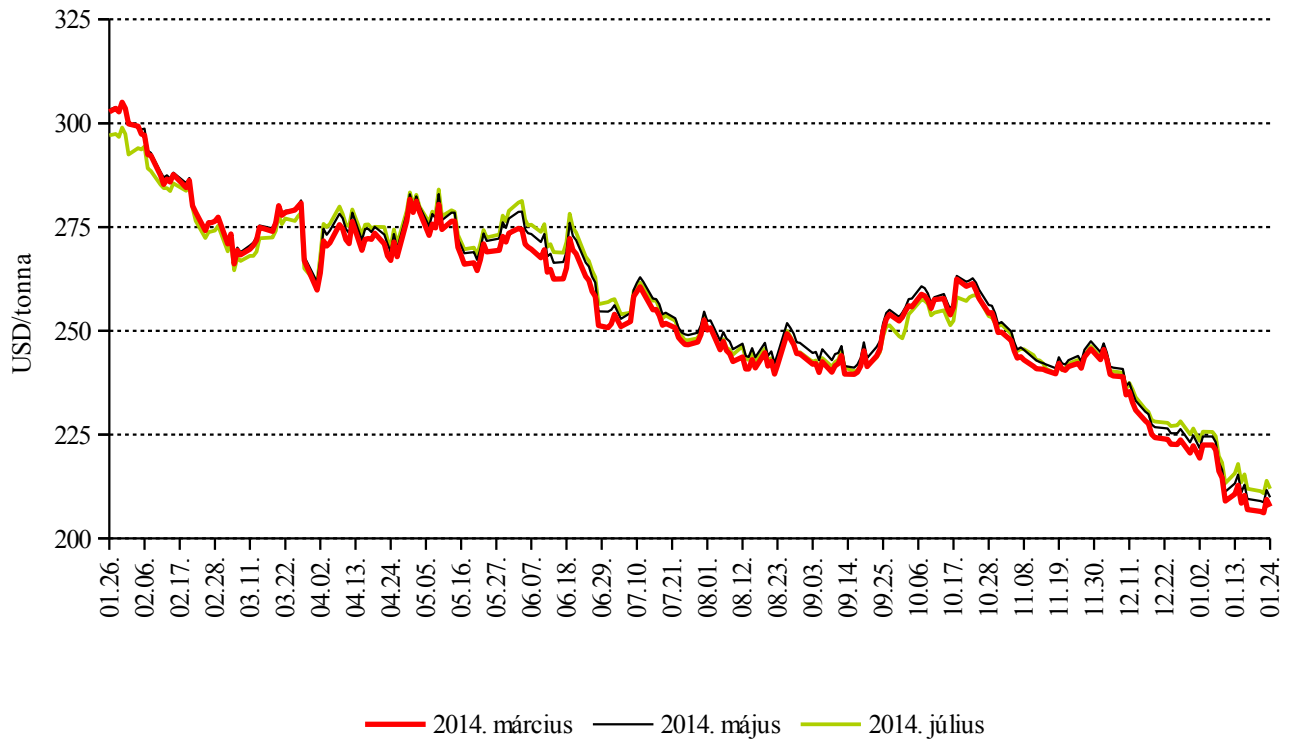
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

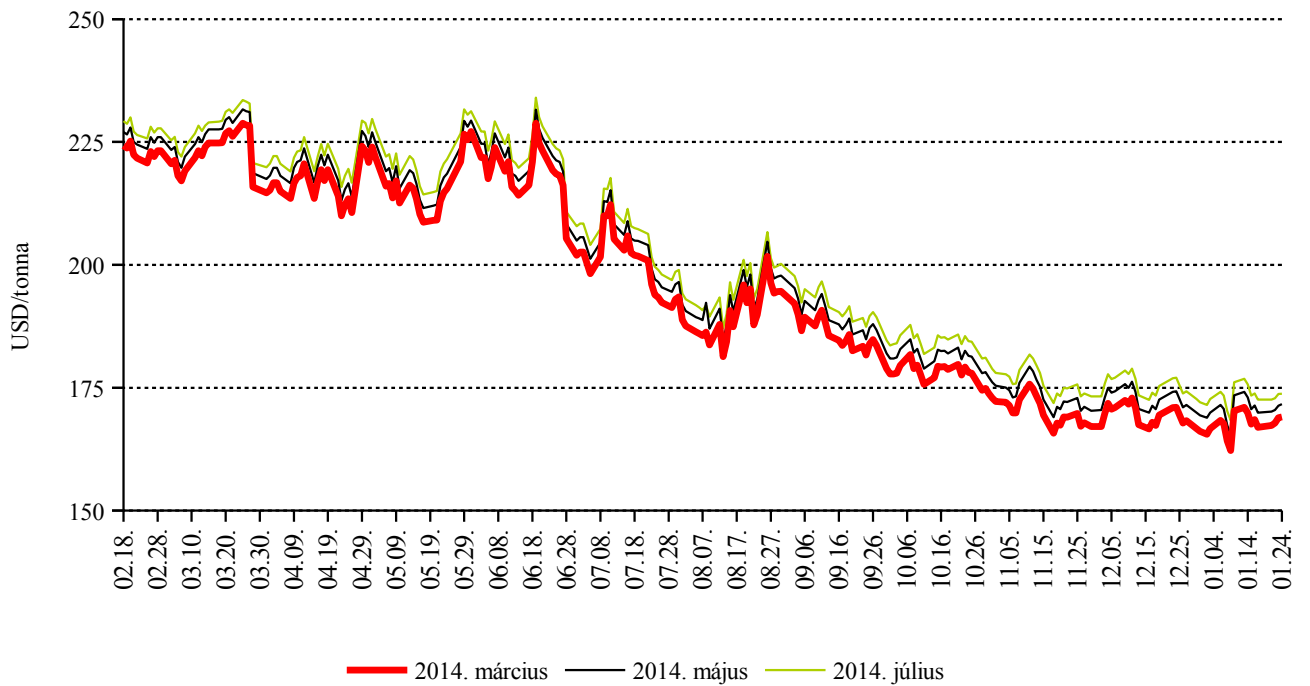
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

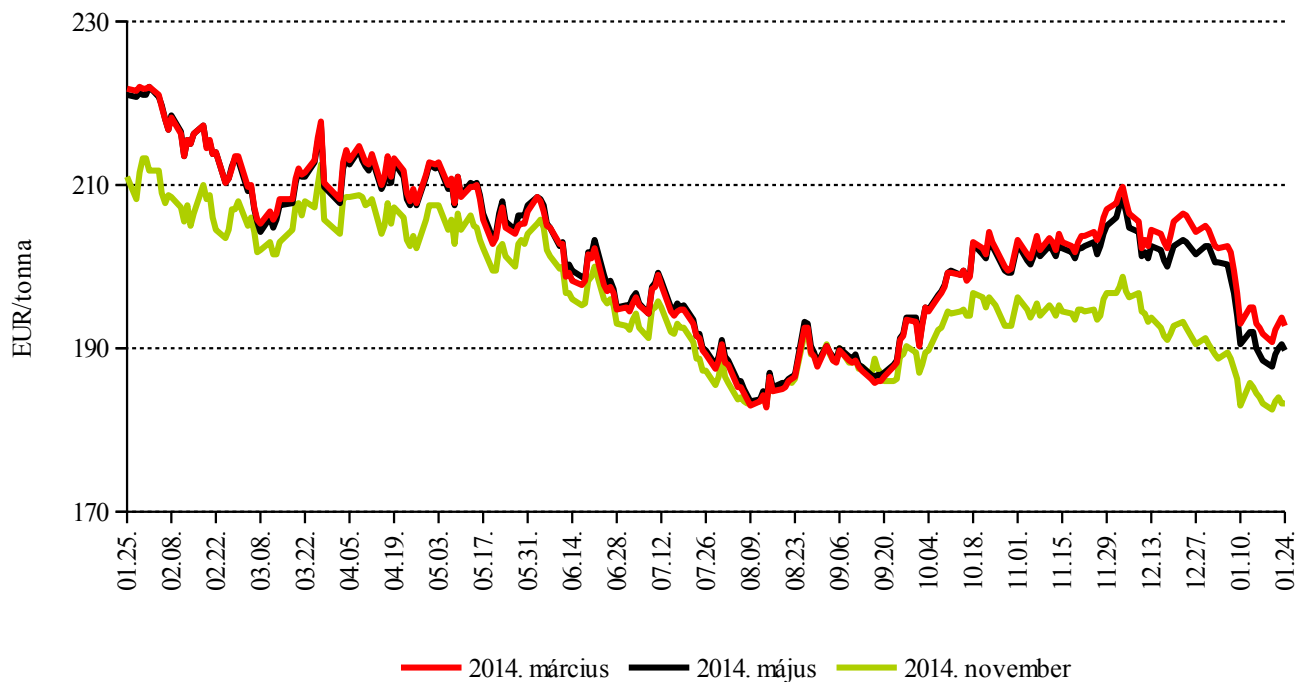
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

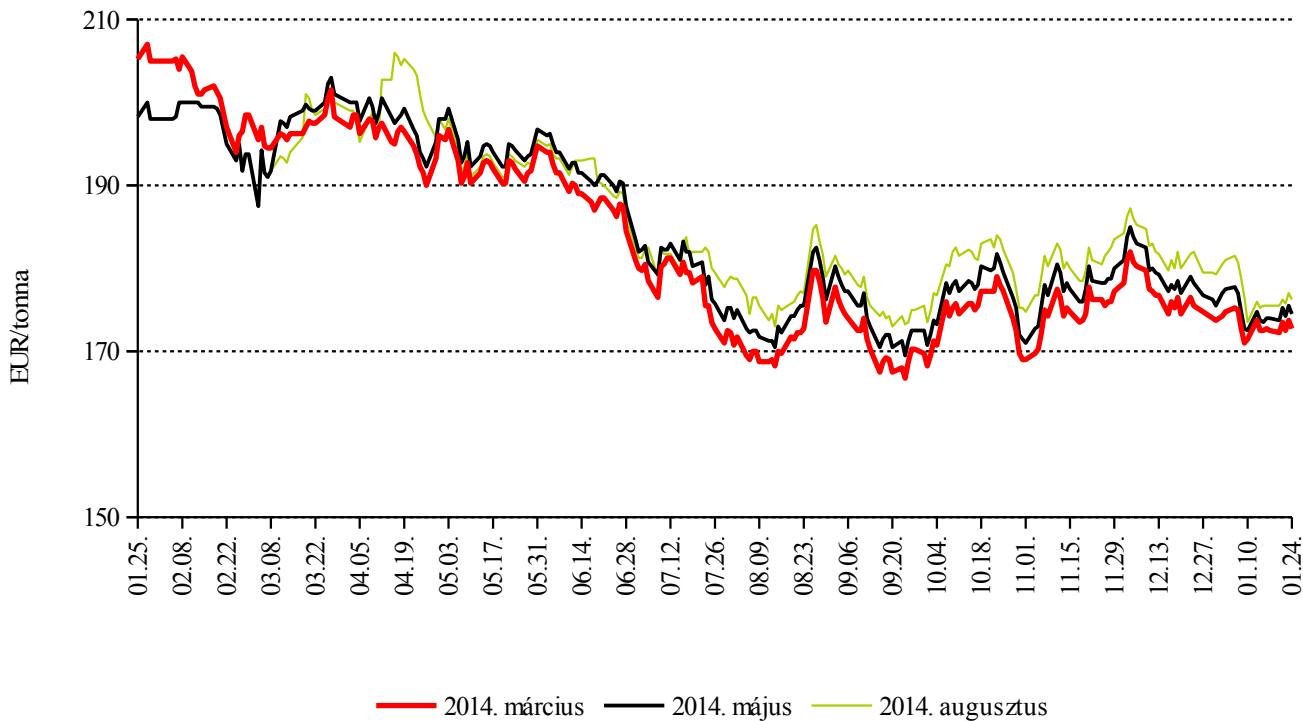
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2013. 3. hét	2014. 2. hét	2014. 3. hét	2014. 3. hét / 2013. 3. hét százalék	2014. 3. hét / 2014. 2. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	490	420	570	116	136
	HUF/kg	95	72	72	76	101
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	935	823	1 579	169	192
	HUF/kg	96	75	74	78	99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	228	569	581	254	102
	HUF/kg	107	76	74	70	97
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	...	...	...	...	...
	HUF/kg	...	...	...	...	...
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	45	17	47	104	267
	HUF/kg	102	85	82	80	97
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	34	18	26	77	150
	HUF/kg	111	90	91	82	102
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	326	416	529	162	127
	HUF/kg	93	71	72	77	102
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	325	307	565	174	184
	HUF/kg	94	72	72	77	100
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	...	...	175	...	...
	HUF/kg	...	...	76	...	...
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	48	52	44	93	86
	HUF/kg	103	79	84	82	107

Forrás: AKI PÁIR

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2013. október	2013. november	2013. december
Finomliszt BL 55	203	197	187
Fehér kenyér	330	321	312
Félbarna kenyér	270	280	283
Étkezési búzadara AD	245	239	237

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. január 24.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. március	193	58 901	2014. március	208	46 408
2014. május	190	57 984	2014. május	210	46 917
2014. november	183	55 998	2014. július	212	47 378
2015. január	184	56 227	2014. szeptember	215	48 068
2015. március	185	56 456	2014. december	220	49 152
2015. május	185	56 532	2015. március	224	50 022

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. március	173	52 789	2014. március	166	36 990
2014. június	175	53 324	2014. május	167	37 430
2014. augusztus	176	53 858	2014. július	171	38 152
2014. november	176	53 629	2014. szeptember	173	38 767
2015. január	177	54 011	2014. december	176	39 243
2015. március	176	53 782	2015. március	178	39 806

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. március	304	67 919
2014. május	304	67 919
2014. július	304	67 919
2014. szeptember	304	67 919
2014. december	304	67 919
2015. március	304	67 919

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2014. 01. 23. (százalék)	2014. 01. 16. (százalék)
Búza	2014. március	209,42	21,3	20,5
Kukorica	2014. március	168,90	16,2	16,5
Szójabab	2014. március	469,31	15,3	14,3
Szójadara	2014. március	461,41	21,3	20,3

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

9. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2014. január 21.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	73 820	83 318	94 168	15 375	14 647	93 630	150 084	44 385	40 909	35 431	39 492
Kukorica	341 029	459 768	301 855	6 058	11 200	207 890	254 278	131 332	120 092	138 895	64 225
Szójabab	119 739	322 254	95 062	14 874	7 910	174 615	29 451	58 109	60 902	48 056	36 024
Szójadara	52 290	151 969	41 868	4 426	6 758	84 436	25 471	13 386	18 163	33 733	12 668

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

A chicagói árutőzsdén számottevően csökkentek a szójabab és a szójadara határidős jegyzései január végén a hónap közepi terminváltásnak és a befektetők pozíciózárásának köszönhetően. A szójabab fronthavi jegyzése 5 százalékkal 469 USD/tonnára, a szójadararé 7 százalékkal 461 USD/tonnára esett január 14-23. között. A termény árának gyengülésében szerepet játszott Argentína jelenleg csapadékos időjárása, hiszen a szója fejlődése éppen a kritikus szakaszba ért. Az *Oil World* elemzői a dél-amerikai ország 2013/2014. gazdasági évi kibocsátását 54 millió tonnára becsülik, szemben a múlt évi 48,5 millió tonnával. Biztatóak a kilátások Braziliában és Paraguayban is, ahol éppen aratják a szóját. A dél-amerikai országok (Brazília, Argentína, Paraguay, Bolívia és Uruguay) együttesen akár minden idők legnagyobb szójababtermését is betakaríthatják a folyó szezonban: közel 159 millió tonna termény kerülhet a tárolókba a 2013/2014. gazdasági évben. Ez 2012/2013. gazdasági évinél 14 millió tonnával több termést jelent.

A kontinens szójababforgalma várhatóan február–március hónapokban lesz a legélénkebb, ami akár

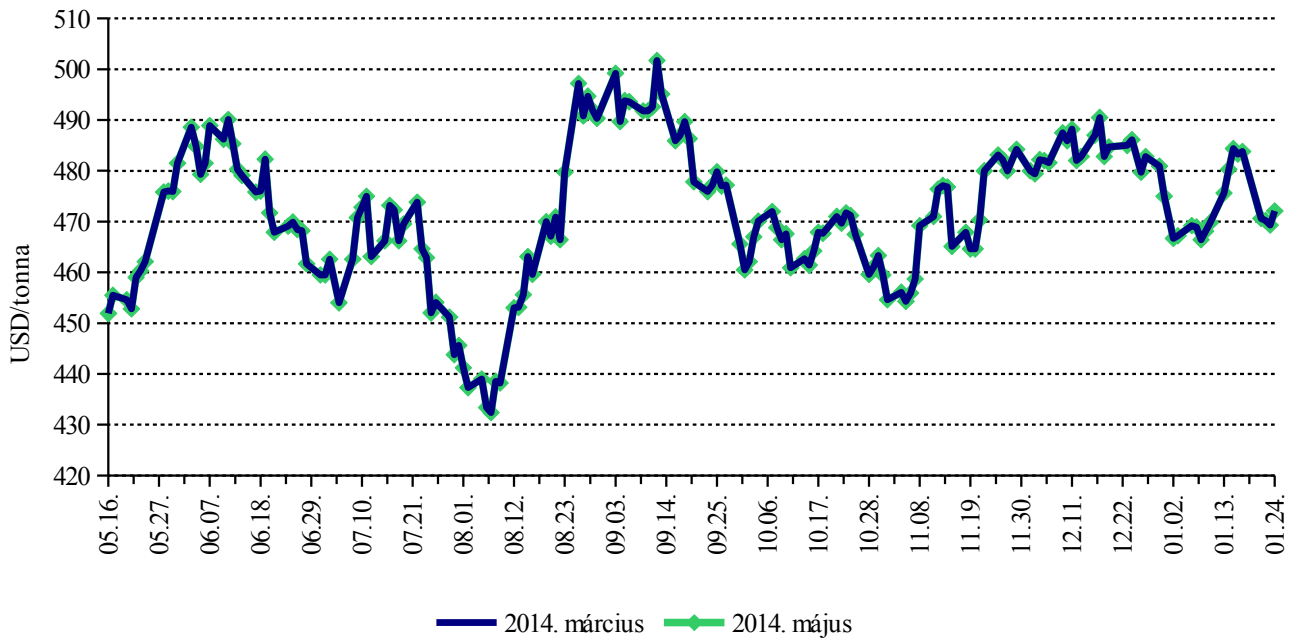
komoly logisztikai kihívást jelenthet a kikötők számára. Bár az argentinai termelők exportértékesítési hajlandósága az ország fizetőeszközének (argentín peso) az USD-hoz viszonyított árfolyamától függ, nem hagyható figyelmen kívül a hivatalos és a feketepiaci árfolyam közötti különbség, ami az egyik meghatározó tényezője a kiszállításoknak. Az argentin jegybank úgy tűnik, feladta a hivatalos árfolyam védelmét, így 15 százalékkal gyengült a peso január végén. Mindezek élénkítő hatással vannak az exportra, noha a feketepiacon még mindig erősebb a dollár (+4 peso/USD). Az *Oil World* szakértői a rekord nagyságúra becsült globális szójababforrások miatt a termény világpiaci árának a csökkenését vetítik előre a 2014. január-június időszakra. A termény 6 havi átlagára akár 480 USD/tonnára (*CIF Rotterdam* paritás) is csökkenhet, a napraforgómag és a repcemag várható átlagáránál alacsonyabbra. Az alapanyag árának változását követve előreláthatóan a szójadara január-június időszakra vonatkozó átlagos exportára is 480 USD/tonnára mérséklődhet Rotterdamban.

10. táblázat: **Olajos magvak és származékaik: reprezentatív eladási árajánlatok átlaga a legközelebbi szállítási határidőre**

			USD/tonna					
	Származás	Paritás	2013. jan.	2013. nov.	2013. dec.	2014. jan. 09.	2014. jan. 16.	2014. jan. 23.
Napraforgómag	EU	CIF Amsterdam	672	478	495	476	475	470
Napraforgómag	Fekete-tenger	FOB	647	458	465	440	440	435
Napraforgóolaj	EU	FOB É-Ny EU kikötők	1 269	998	982	940	910	905
Napraforgóolaj	Fekete-tenger	FOB	1 165	905	883	835	815	825
Napraforgódara (HiPro)	Franciaország	CIF	390	322	324	300	295	295
Repcemag (00)	EU	CIF Hamburg	628	509	512	490	498	491
Repcelőaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 214	1 025	1 012	956	945	948
Repcedara (34%)		FOB ex-mill, Hamburg	364	316	336	325	345	341
Szójabab	Brazil	CIF Rotterdam	573	544	547	534	541	526
Szójabab	USA	CIF Rotterdam	592	553	568	557	583	568
Szójaolaj	USA	FOB Gulf	1 147	938	911	861	848	846
Szójaolaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 190	996	989	932	945	940
Szójadara (44/45%)	Hamburg	FOB ex-mill	512	541	548	539	557	535
Szójadara (49%)	Argentína	CIF Rotterdam	538	566	564	560	582	562

Forrás: Oil World

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

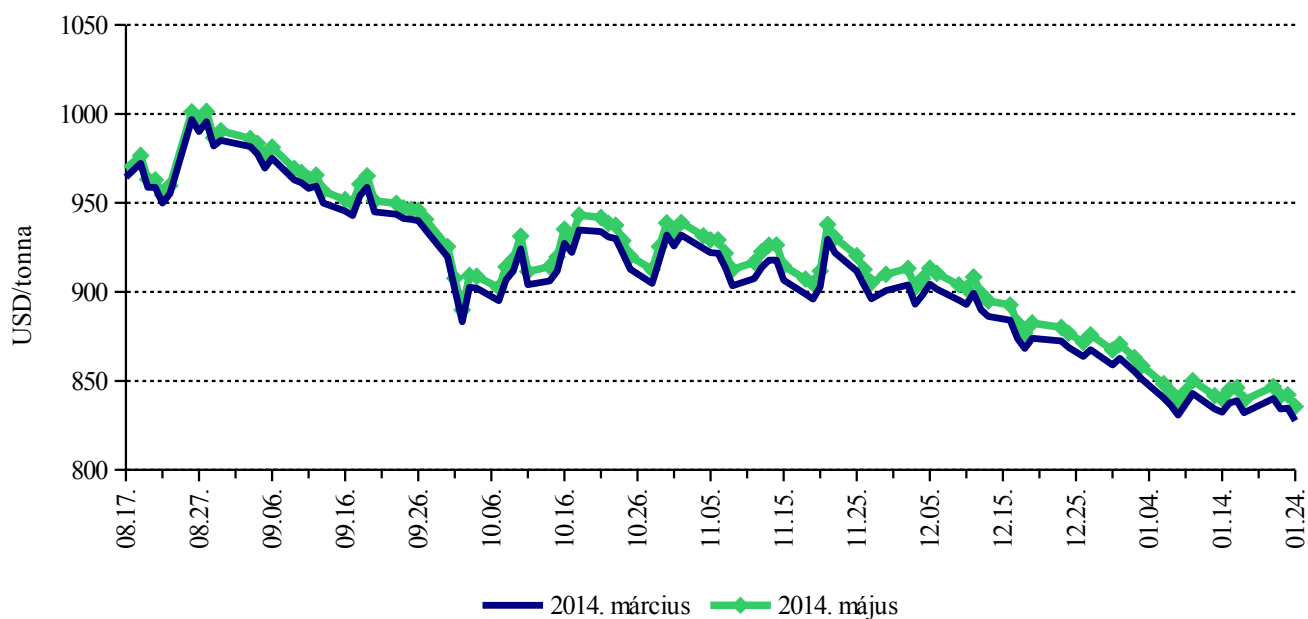
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

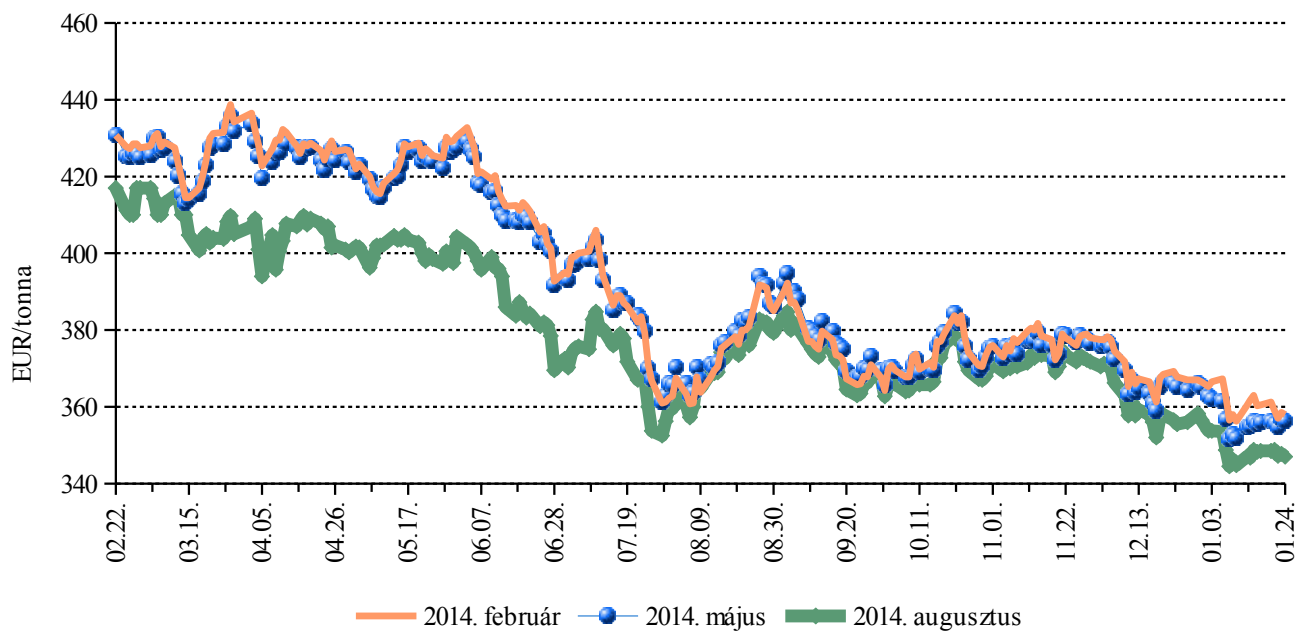
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

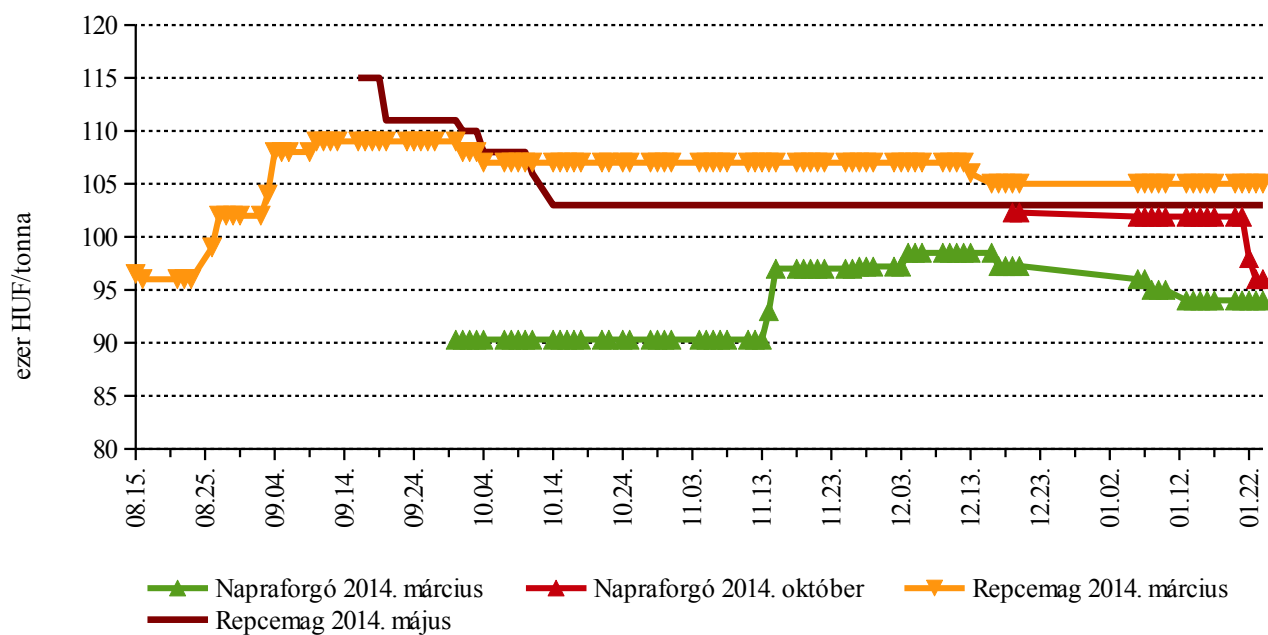
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: Marché à Terme International de France

11. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

11. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára

Megnevezés	Mérték- egység	2013. 3. hét	2014. 2. hét	2014. 3. hét	2014. 3. hét / 2013. 3. hét százalék	2014. 3. hét / 2014. 2. hét százalék
Ipari napraforgómag	tonna	1 411	4 658	8 051	571	173
	HUF/tonna	141 487	102 518	96 636	68	94
Repcemag	tonna	...	-	...	...	-
	HUF/tonna	...	-	...	...	-
Nyers napraforgóolaj	tonna	...	1 411	-	-	-
	HUF/tonna	...	199 255	-	-	-
Napraforgódara	tonna	2 788	9 640	4 211	151	44
	HUF/tonna	64 520	50 615	53 317	83	105
Nyers repceolaj	tonna	...	-	-	-	-
	HUF/tonna	...	-	-	-	-
Repcedara	tonna	1 039	...	...	...	...
	HUF/tonna	82 785	...	...	...	...

Forrás: AKI PÁIR

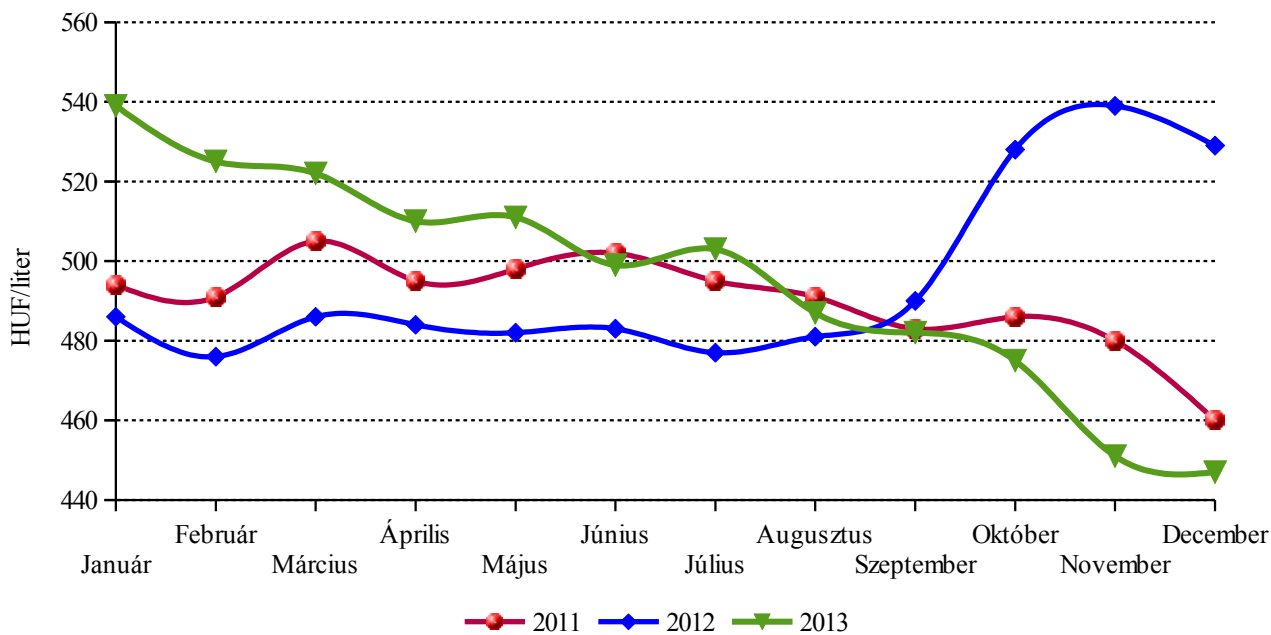
...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

12. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2014-01-07	688	206 559
		2014-01-14	683	204 600
		2014-01-21	678	205 262
Napraforgóolaj (finomított)		2014-01-07	853	256 134
		2014-01-14	833	249 567
		2014-01-21	823	249 193
Szójaolaj (nyers)	Olaszország	2014-01-07	718	215 573
		2014-01-14	713	213 593
		2014-01-21	713	215 866
Szójaolaj (finomított)		2014-01-07	778	233 600
		2014-01-14	778	233 079
		2014-01-21	763	231 015
Napraforgódara		2014-01-07	-	-
		2014-01-14	-	-
		2014-01-21	-	-
Repedara	Ausztria	2014-01-07	-	-
		2014-01-14	-	-
		2014-01-21	-	-

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

12. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. január 24.)

13. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2014. február	358	109 398
2014. május	356	108 863
2014. augusztus	347	106 036
2014. november	349	106 495
2015. február	350	106 877
2015. május	351	107 259

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

14. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. március	472	105 511
2014. május	467	104 312
2014. július	462	103 293
2014. augusztus	448	100 090
2014. szeptember	423	94 636
2014. november	408	91 104

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

15. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. március	469	104 845
2014. május	452	101 077
2014. július	443	98 934
2014. augusztus	429	95 782
2014. október	409	91 472
2014. december	385	86 152

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

Az Európai Unió maradt a világ legnagyobb biodízel-előállítója 2013-ban, kibocsátása elérte a 9862 ezer tonnát (2012: 9511 ezer tonna). A globális biodízel-termelés növekedési üteme ugyanakkor lassult: az elmúlt évi 23,86 millió tonna csak 4 százalékkal haladta meg a 2012. évi 22,93 millió tonna mennyiséget.

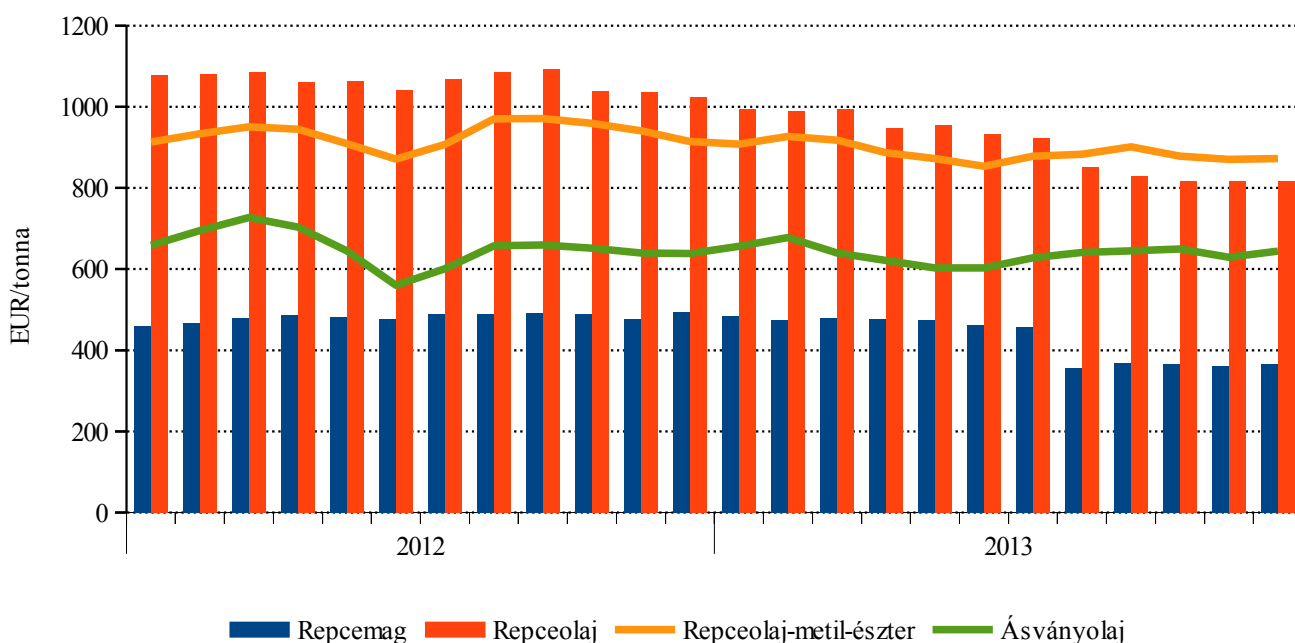
Az európai FAME¹ árát a dömpingellenes vámok bevezetése és más politikai intézkedések jól védték 2013-ban. Az Európai Unióba a harmadik országokból érkező biodízel mennyisége (FAME+HVO²) a 2012. évi 3080 ezer tonnáról 2013-ban 1460 ezer tonnára csökkent. Magyarország az EU belső kereskedelmében nettó exportörnek számított 2012-ben és 2013-ban is. Hazánk e két egymást követő évben – a januártól júniusig terjedő időszakot figyelembe véve – meg tudta háromszorozni a kivitelét (2012: 8924 tonna; 2013: 27006 tonna). A harmadik országok közül 2012-ben és 2013-ban is Argentínából és Indonéziából érkezett a legtöbb biodízel az európai kikötőkbe, de míg a két nagy beszállító ex-

portja visszaesett, Dél-Korea, India, Malajzia és az USA növelni tudta piaci részarányát.

A Közösség biodízel-felhasználása (FAME/HVO) 2013-ban 12,5 százalékkal csökkent (10,85 millió tonna) 2012-höz viszonyítva (12,53 millió tonna). A visszaeső felhasználásban jelentősen nőtt a belső előállításból származó bioüzemanyag részaránya. Míg 2012-ben az Európai Unióban felhasznált biodízelnak mindössze 75 százaléka származott belső előállításból, addig 2013-ban már 90 százaléka.

A termelés enyhe növekedését a FAME előállításának a bővülése eredményezte (2012: 8221 ezer tonna; 2013: 8582 ezer tonna), míg a HVO termelése stagnált (2012: 1290 ezer tonna; 2013: 1280 ezer tonna). Új HVO üzemek nem indultak be 2013-ban, a meglévők pedig csaknem teljes kapacitáskihasználtsággal működtek. Új HVO üzem előreláthatóan 2014-ben sem kezd meg működését, ezért a kibocsátás növekedése 2014-ben sem várható.

13. ábra: A repcemag, a repceolaj, a biodízel és az ásványolaj árának alakulása Lengyelországban (2012-2013)

Forrás: www.minrol.gov.pl, www.e-petrol.pl

¹ FAME: Fatty Acid Metil Esther - észterezett növényi olaj, a klasszikus biodízel

² HVO: Hidrotreated Vegetable Oil – hidrogénezett növényi olaj, az egyik újabb típusú biodízel

A FAME előállításának jövedelmezősége az alapanyag árának csökkenéséből adódóan 2013 őszén javult, és ez várhatóan 2014 elején is folytatódik. A biodízel kibocsátásának emelkedését 2014-ben néhány tagállamban (Olaszország, Hollandia, Lengyelország) a kötelező bekeverési arány várható emelése, Spanyolországban pedig a bevezetésre kerülő új kvótarendszer támogatja. A termelés bővítése 2014-ben is a gyengén kihasznált FAME előállítására alkalmas üzemekben várható. A Tanács 1194/2013/EU végrehajtási rendelete az Argentínából származó biodízellel 22-25,5 százalék, míg az indonéziai termékekre 18,9-20,5 százalék közötti végleges dömpingellenes vámot határozott meg. A termelés bővülését korlátozhatja, ha a dömpingellenes vámok mértéke 2014-ben alacsonynak bizonyul. Előfordulhat az is, hogy a nagy beszállító országok az olcsó alapanyag miatt újra exportálnak biodízelt Európába.

A FAME iránti kereslet növekedésében bizonytalanságot jelent a kétszeresen beszámítható (UCO³, TME⁴) bioüzemanyagok alkalmazásának terjedése is. Ez különösen a nagy piacokon (Németország, Nagy-Britannia) válhat érzékelhetővé. Az *USDA* adatai alapján 2013-ban 1225 ezer tonna TME, 450 ezer tonna UCO és 130 ezer tonna egyéb rendhagyó alapanyagból állítottak elő biodízelt az Európai Unióban. Az *F.O. Licht* szakértőinek véleménye szerint az Európai Unió bioüzemanyag-felhasználása még egy kedvező gazdasági fordulat esetén sem fog 11 millió tonna fölé emelkedni 2014-ben, amiért elsősorban a kétszeresen elszámolható termékeket tesz felelőssé. A kétszeres elszámolás lehetősége nemcsak a FAME, hanem a HVO termék iránt is csökkentheti a keresletet.

Az *USDA* szakértői az EU-ban a második generációs alapanyagokból (cellulóz) előállított biodízel megjelenésére sem számítanak 2014-ben.

Az Európai Uniót a biodízel-előállító országok rangsorában 2013-ban az USA (3900 ezer tonna), Brazília (2500 ezer tonna), Argentína (1700 ezer tonna), Indonézia (1650 ezer tonna) és Thaiföld (950 ezer tonna) követte.

Az USA-ban 2012-ben 3370 ezer tonna biodízelt (FAME/HVO) állítottak elő, míg 2013-ban 3900 ezer tonnára nőtt a termelt mennyiség. A felhasználás a 2012. évi 3201 ezer tonnáról 2013-ban 5100 ezer tonnára emelkedett. Az USA-kormány 2012 végén újra bevezette az 1 USD/gallon támogatást. A bioüzemanyag termékpályát az USA-ban szabályozó RFS (Renewable Fuel Standard) keretén belül jelentős arányban növelték a FAME és a HVO részarányát.

Az USA-ban a 2014. évi FAME/HVO kibocsátás körül sok a bizonytalanság, mivel a kormány a „fejlett bioüzemanyagok” támogatását erősíti, beleértve a cukornád alapú bioetanol is. A felhasználás esetleges csökkenése, valamint az 1 USD/gallon támogatás meghosszabbításának elmaradása a jövedelmezőség csökkenését eredményezheti.

A két dél-amerikai nagy szójatermelő ország (Brazília, Argentína) biodízel-termelése várhatóan szintén csak mérsékelten nő 2014-ben. Braziliában jelenleg 5 százalék a bekeverési arány, ha a gazdaság erősödik, akkor a fosszilis alapú üzemanyag értékesítésének növekedésével a felhasznált bioüzemanyag mennyisége is nőhet. Az országban ugyanakkor a többletkapacitás olyan nagy, hogy az előállítók a 7 százalékos bekeverést szeretnék elérni.

Argentína biodízelágazata 2012-ig hat éven át gyors ütemben bővült, ugyanakkor 2013-ban a fejlődés megállt. Az Európai Unió által bevezetett dömpingellenes vám és az országban belüli adóváltozások egyaránt hozzájárultak a szójaolaj-metil-észter iránti kereslet csökkenéséhez. A bekeverési arány 7 százalékról 10 százalékra növelése a termelést stabilizálhatja, de várhatóan az Európai Unió felé irányuló kiszállítások az importvámok miatt továbbra is elmaradnak a 2012. évi mennyiségtől. Argentína 2012-ben 1557 ezer tonna biodízelt exportált, 2013-ban azonban 800 ezer tonnára esett vissza a kiszállított mennyiség. Az *F.O. Licht* szakértőinek előrejelzése szerint az exportlehetőségek beszűkülése miatt 2014-ben csak kismértékben emelkedhet a biodízel termelése a 2013. évi kibocsátáshoz viszonyítva.

³ UCO: Used Cooking Oil - Használt sütőolaj

⁴ TME: Tallow methylester - zsírsav-metil-észter

Indonéziában a pálmaolaj-metil-észter kibocsátásának növekedése a nyers pálmaolaj alacsony árának köszönhető. A belső keresletet támogatta a bekeverési arány 2012-ben 5-ről 7,5, majd 2013-ban 10 százalékra történő emelése. Indonézia maradt 2013-ban is a világ második legnagyobb biodízel-exportőre, annak ellenére, hogy kivitele a 2012. évi 1124 ezer tonnáról 700 ezer tonnára esett vissza. Indonézia jelentős mennyiségű pálmaolaj-metil-észtert exportált az USA-ba is.

Thaiföld termelésének a bekeverési arány 5-ről 7 százalékra emelése adhat lendületet.

Malajzia termelését a nyers pálmaolaj alacsony ára támogatja, de az EU által az indonéziai pálmaolaj-metil-észterrel szemben bevezetett dömpingellenes vám is segítette a gyors növekedést. Malajzia exportja a 2012. évi 29 ezer tonnáról 2013-ra 150 ezer tonnára emelkedett. A kormány 2014-ben tervezi az 5 százalékos bekeverési arány kötelezővé tételét.

Miután 2013-ban jelentős mértékben esett a nyers kókuszolaj ára a Fülöp-szigeteken, a kormány 2 százalékról 5 százalékra emelte kókuszolaj-metil-észter kötelező bekeverési arányát. Ezt eredetileg 2015-re tervezték.

Az EU és az USA biodízel-termelésének bővülése volt a legnagyobb mértékű 2013-ban, ugyanakkor 2014-ben felgyorsulhat az ázsiai országok növekedési üteme. Ezekben az országokban alacsony az alapanyagok ára, emelkednek a bekeverési arányok, és az exportkilátások is kedvezőek. Bizonytalanságot az jelenthet, hogy több ázsiai kormány intézkedéseket kíván hozni a földhasználattal kapcsolatos szabályok szigorítására.

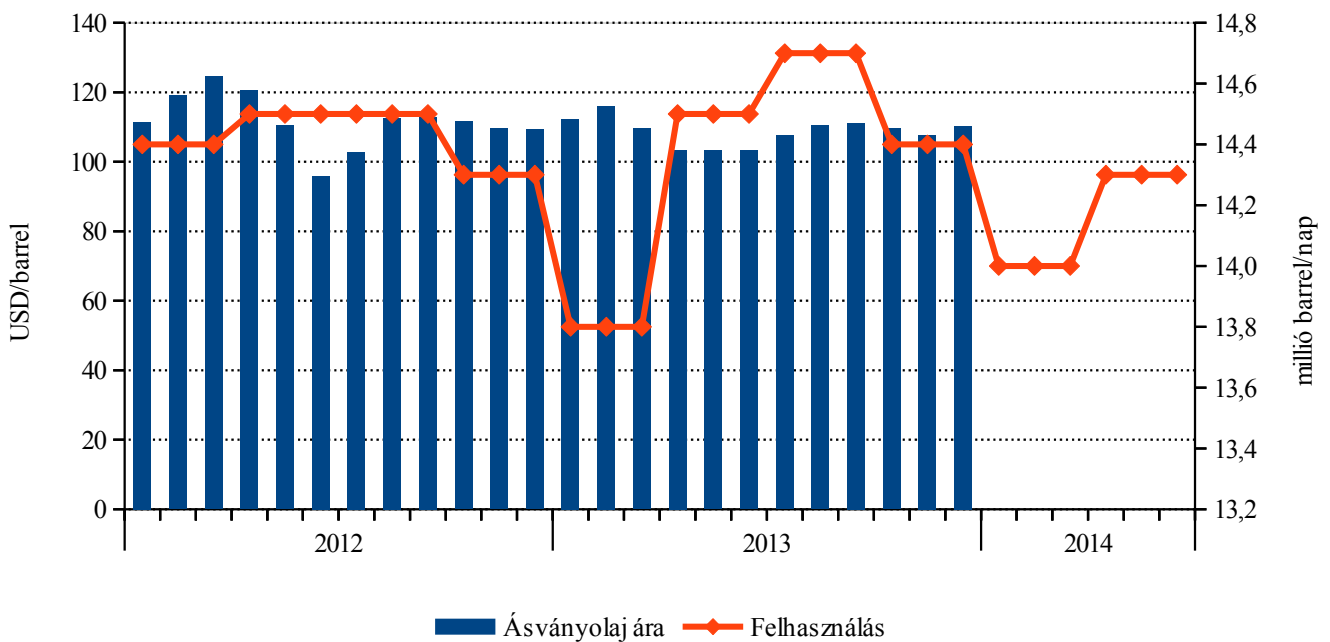
A biodízel termelésének jövedelmezőségét a globálisan is megmutatózó többlet kapacitás és az ebből eredő éles árverseny továbbra is ronthatja, annak ellenére, hogy a termelés várhatóan csekély mértékben ugyan, de nőhet 2014-ben. A kapacitáskihasználtság 50 százalékra javulhat az Európai Unióban, Argentínában, Braziliában

és Thaiföldön, míg 40 százalék körül várható az USA-ban, Indonéziában és Malajziában. Ezek a számok is mutatják, hogy a FAME előállítását szolgáló új kapacitások építésére nem lesz szükség a közeljövőben. Ezzel szemben a HVO üzemek a világ minden pontján teljes kihasználtsággal működnek. Az új üzemek építése világszerte akkor kaphat ismét lendületet, ha sikerül megoldani a „fejlett bioüzemanyagok” kereskedelmi méretű gyártásának még fennálló problémáit.

Jelenleg már több mint 50 országban vezettek be a bioüzemanyagok kötelező bekeverési arányára vonatkozó szabályozást. Ezekben az országokban ha nő az üzemanyagok felhasználása, több bioüzemanyagra van szükség, ezért az ásványolaj árának alakulása hatással van a bioüzemanyagok felhasználására is.

Az ásványolaj globális felhasználása a 2012. évi 90 millió barrel/napról 2013-ban 91,2 millió barrel/napra nőtt, és az *IEA* szerint 2014-ben várhatóan eléri a 92,4 millió barrel/nap mennyiséget. A felhasználás 2013-ban Közép-Ázsiában és Kínában emelkedett. A gépkocsieladások száma is Kínában nőtt a legerőteljesebben. Több új gépkocsit értékesítettek az USA-ban, Indiában és Braziliában is. Az Európai Unióban ellenben csökkent az új gépkocsik eladása 2013-ban 2012-hez viszonyítva, de az *IEA* korábbi becsléseivel ellentétben nem csökkent, hanem változatlan maradt az ásványolaj felhasználása (14,4 millió barrel/nap). Ezt azzal magyarázzák, hogy a térségben sikerült megállítani a recessziót. Az Európai Unió tagállamai közül júliusban Franciaország, augusztusban Németország és Olaszország használt fel a várakozásokat meghaladó mennyiségű ásványolajat. Az *IEA* szakértői több tagállamban (Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Belgium és számos Skandináv ország) 2014-ben a felhasználás további növekedését prognosztizálják. A mediterrán régióban ugyanakkor még mindig csökkenhet a kereslet.

14. ábra: Az ásványolaj ára és felhasználása az Európai Unióban (2012-2014. I. negyedév)

Megjegyzés: 2014. becstelt adat.

Forrás: International Energy Agency, HGCA

Az *OPEC* tagállamok miniszterei 2013. december 4-én Bécsben találkoztak, ahol megvitatták a 2014. évi piaci kilátásokat. Irán és Irak a kitermelés növelését jelentette be. Az *OPEC* miniszterei rámutattak arra is, hogy 2014-ben a nem *OPEC* országok kitermelése nőhet, ami nyomást gyakorolhat az *OPEC* tagállamok termelésére.

A londoni árutőzsdén az *IPE Brent* ásványolaj ára 2013 decemberében 110,34 USD/barrel volt. Az *IEA*

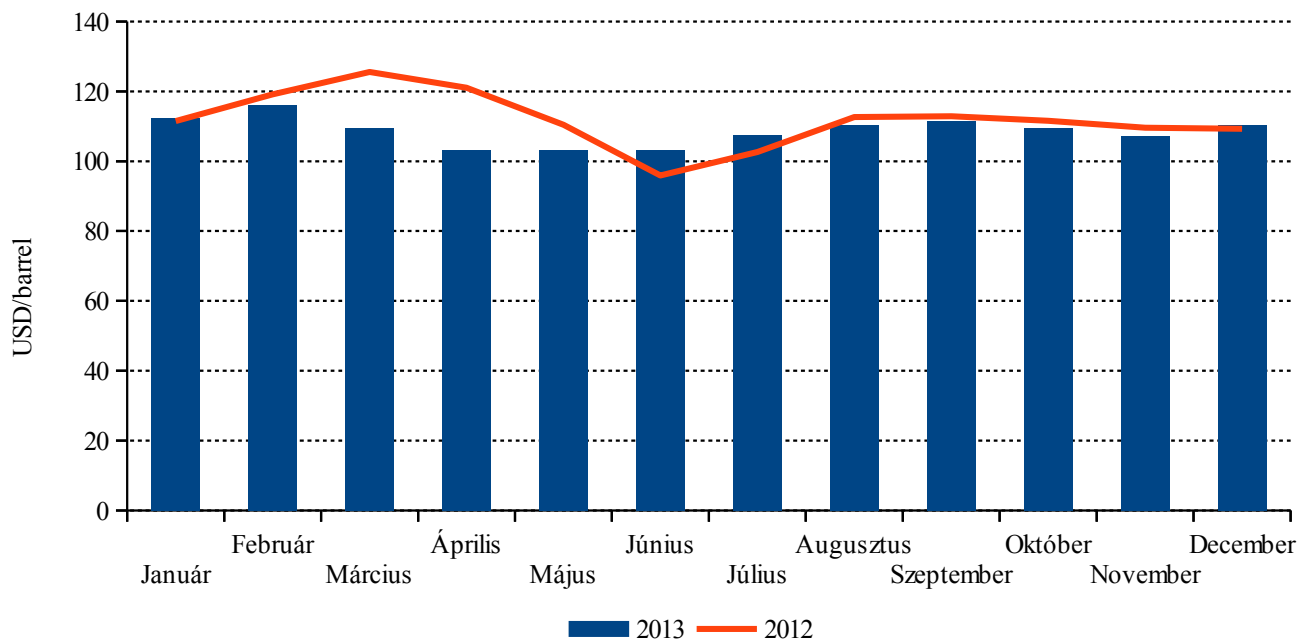
szakértői 2014-ben az ásványolaj árának emelkedésével nem számolnak. Ezt részben néhány *OPEC* és nem *OPEC* tagállam kitermelésének növekedésével, másrészt az USA és a Szíria közötti konfliktus megoldódásával magyarázzák.

Globálisan a teljes bioüzemanyag-felhasználást (bioetanol és biodízel) figyelembe véve az átlagos bekeverési arány 2,3 százalék volt.

Agrárpolitikai Hírek

- Lengyelországban 2014 negyedik negyedévében tervezik az E10-es termék bevezetését, értékesítésének megkezdését a töltőállomásokon.

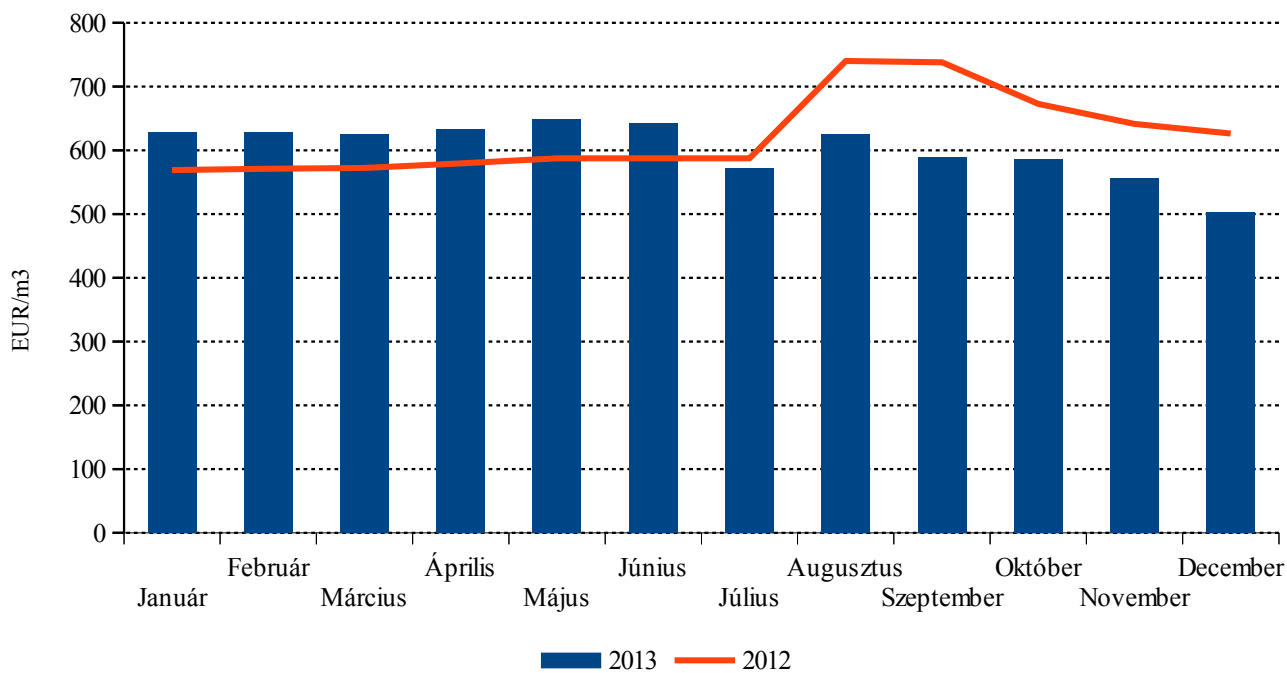
15. ábra: Az ásványolaj ára

Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre történő jegyzései a londoni árutőzsdén.

Forrás: HGCA

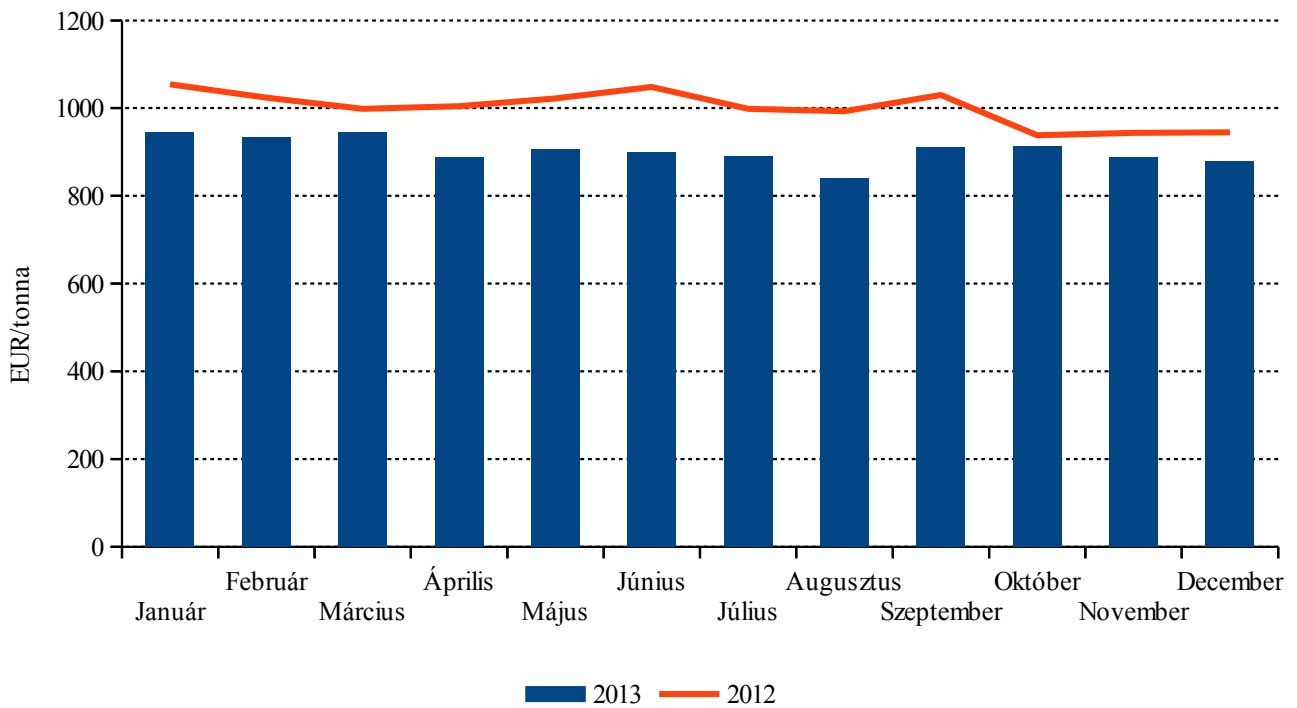
16. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.

Forrás: Kingsman

17. ábra: A repceolaj-metil-észter ára

Megjegyzés: nyugat-európai kikötők FOB, az EN 14214-es szabványnak megfelel, dermedéspont > -10 °C

Forrás: HGCA

